

Το Δοξαστικό των Αίνων της Α' Κυριακής των Νηστειών (Θεόδωρος Ρόκας, Θεολόγος - ΜΑ Ερμηνευτικής Θεολογίας)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Πρώτη Κυριακή των Νηστειών η ερχόμενη Κυριακή, (Κυριακή της Ορθοδοξίας) και στο Συναξάρι της ημέρας διαβάζουμε: “τη αυτή ημέρα, Κυριακή πρώτη των Νηστειών, ανάμνησιν ποιούμεθα της αναστηλώσεως των αγίων και σεπτών Εικόνων, γενομένης παρά των αιμνήστων Αυτοκρατόρων Κωνσταντινουπόλεως, Μιχαήλ και της μητρός αυτού Θεοδώρας, επί της Πατριαρχείας του αγίου και Ομολογητού Μεθοδίου“. Εορτάζουμε δηλ. τη θέσπιση της εορτής της Ορθοδοξίας, της Αναστήλωσης των Εικόνων, η οποία καθιερώθηκε πανηγυρικά από την ενδημούσα Σύνοδο της Κωνσταντινούπολης στις 11 Μαρτίου του 843, η οποία καθιέρωσε την εορτή αυτή υιοθετώντας τις θέσεις και τις αποφάσεις της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου.

Όμως η υμνολογία της εορτής δεν αναφέρεται αποκλειστικά και μόνο στους Πατέρες που συγκρότησαν τις αρμόδιες Συνόδους και δη την Ζ' Οικουμενική, καθώς και στα ιστορικά και δογματικά γεγονότα που απασχόλησαν τις περιόδους της εικονομαχίας, αλλά αναφέρεται παράλληλα στους Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης με επικεφαλής τον θεόπτη Μωυσή και αυτό δεν καταδεικνύεται τόσο στα Στιχηρά Προσόμοια του Εσπερινού [1] όσο στο δοξαστικό των Αίνων του Όρθρου.

Στο δοξαστικό του Όρθρου αναφέρει τα ακόλουθα:

“Μωσής τω καιρώ της εγκρατείας, Νόμον edέξατο, και λαόν επεσπάσατο, Ηλίας νηστεύσας, ουρανούς απέκλεισε· τρεις δε Παῖδες Αβραμιαῖοι, τύραννον παρανομούντα, διά νηστείας ενίκησαν. Δι’ αυτής και ημάς Σωτήρ αξίωσον, της Αναστάσεως τυχεῖν, ούτω βοώντας· Άγιος ο Θεός, Άγιος ισχυρός, Άγιος αθάνατος, ελέησον ημάς”.

Επίσης αναφορά για το πρόσωπο του Μωυσέως και των υπολοίπων προφητών της Παλαιάς Διαθήκης γίνεται και στο Αποστολικό Ανάγνωσμα, όπου ο απόστολος των εθνών αναφέρει στην προς Εβρίους επιστολή του: “Αδελφοί, πίστει Μωσής μέγας γενόμενος, ηρνήσατο λέγεσθαι υἱός θυγατρός Φαραώ μάλλον ελόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ του Θεού η πρόσκαιρον ἔχειν αμαρτίας ἀπόλαυσιν, μείζονα πλούτον ηγησάμενος των εν Αἰγύπτῳ θησαυρών, τον ονειδισμόν του Χριστού· ἀπέβλεπε γαρ εις την μισθαποδοσίαν

" (Εβρ. 11,24) [2] .

Οι Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης εμφανίστηκαν στο Ισραήλ κατά τις περιόδους της αποστασίας και της ειδωλολατρίας του λαού. Έλεγχαν την ειδωλολατρική παρέκκλιση που μόλυνε τις φυλές του Ισραήλ και κήρυτταν ότι ο Θεός είναι ένας, μοναδικός, αληθινός, υπερβατικός και παγκόσμιος. Οι προφήτες φρονούσαν ότι ο Θεός του Ισραήλ δεν είναι Θεός εθνικός αλλά παγκόσμιος και γι αυτό τόνιζαν την παγκοσμιότητα Του. Κύριο έργο των προφητών, ως όργανα του Θεού, ήταν να καθοδηγούν τον Ισραήλ να επιτελέσει τη μεγάλη του αποστολή να μεριμνά δηλ. για την κατανόηση και διατήρηση της Διαθήκης του με το Θεό που είχε συναφθεί στο όρος Σινά και το κυριότερο να προπαρασκευάζουν το λαό αυτό και μέσω αυτού όλη την ανθρωπότητα για σύναψη της Νέας Διαθήκης με τη μεσιτεία του Μεσσία, τον οποίο προκατήγγειλαν οι προφήτες και ανέμενε ο πιστός λαός του Θεού.

Στο όρος Σινά παρέλαβε ο Μωυσής το Νόμο του Θεού και σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέχουν τα βιβλία της Εξόδου [3] και του Δευτερονομίου [4] καθ' όλο το χρονικό διάστημα των 40 ημερών που ο Μωυσής βρισκόταν στο όρος Σινά για να παραλάβει το Νόμο του Θεού ούτε έφαγε άρτο, ούτε ήπια ύδωρ. Και προσθέτει ο Μέγας Βασίλειος πως αν ο Μωυσής δεν ήταν οπλισμένος με την αρετή της νηστείας δεν θα ήταν σε θέση όχι μόνο να παραλάβει το Νόμο, αλλά ούτε καν να προσέλθει στην κορυφή του όρους.

Γι αυτό το λόγο με το τέλος της πρώτης Εβδομάδος των Νηστειών, την πρώτη Κυριακή των Νηστειών, την Κυριακή της Ορθοδοξίας προβάλλεται από την υμνολογία της Ορθοδόξου Εκκλησίας η προσωπικότητα του Μωυσέως και των λοιπόν προφητών της Παλαιάς Διαθήκης, οι οποίοι πέτυχαν καταστάσεις τις οποίες δεν μπορεί να διανοηθεί ανθρώπινος νους. Οι καταστάσεις αυτές που πέτυχαν οι Προφύτες της Παλαιάς Διαθήκης επιτεύχθηκαν κατόπιν αυστηρής νηστείας, προσευχής και αποκελσιτικής αφιερώσεως στο Θεό. Έτσι η Αγία μας Εκκλησία έρχεται την Α' Κυριακή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής να προβάλλει αυτά τα ζωντανά παραδείγματα ως πρότυπα ανθρώπων που έφτασαν σε υψηλά πνευματικά στάδια με την τήρηση της θεοσύστατης εντολής της νηστείας.

Ο θεσμός της νηστείας χαρακτηρίστηκε ως θεοσύστατη εντολή διότι καθιερώθηκε στον Παράδεισο της τρυφής από τον ίδιο το Θεό ως πρώτη εντολή στους Πρωτοπλάστους "έλαβε Κύριος ο Θεός τον άνθρωπον, ον έπλασε, και έθετο αυτόν εν τω παραδείσω της τρυφής, εργάζεσθαι αυτόν και φυλάσσειν• και ενετείλατο Κύριος ο Θεός τω 'Αδάμ λέγων· από παντός ξύλου του εν τω παραδείσω βρώσει φαγή, από δε του ξύλου του γινώσκειν καλόν και πονηρόν, ου φάγεσθε απ' αυτού" [5] (Γεν. 2,15-17).

Μόλις δηλ. ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο, τον τοποθέτησε μέσα στον

Παράδεισο της τρυφής και τον έθεσε υπό δοκιμασία δίδοντάς του μια και μόνο εντολή, να μη φάει από τους καρπούς του δέντρου της γνώσεως του καλού και του κακού. Του έδωσε την εντολή της νηστείας, εντολή η οποία δόθηκε όχι ως στέρηση της ελευθερίας αλλά ως γύμνασμα [6].

Γι αυτό λοιπόν το λόγο καλούνται οι Χριστιανοί ήδη από την πρώτη Εβδομάδα των Νηστειών που ολοκληρώνεται με την Κυριακή που εορτάζεται ο θρίαμβος της Ορθοδοξίας να μιμηθούν αυτές τις εξέχουσες φυσιογνωμίες της παλαιάς Διαθήκης και να καταστούν άξια τέκνα του Αβραάμ ώστε να διανύσουν ολόκληρο το στάδιο των αρετών.

Παραπομπές:

1. “Σε τον ακατάληπτον, προ εωσφόρου ανάρχως, εξ αύλου λάμπαντα, ασωμάτου τε γαστρός του Γεννήτορος, οι Προφήται Κύριε, οι τω σω Πνεύματι, εμπνευσθέντες προηγόρευσαν.....Λόγω σε κηρύξαντες, οι θεηγόροι Προφήται”.

2. Ο Μωυσής λόγω της πίστεώς του προς το Θεό των πατέρων του αρνήθηκε να ονομάζεται υιός της κόρης του Φαράω και προτίμησε να συγκαταλεχθεί με το λαό του Θεού παρά να γεύεται προσωρινά την απόλαυση της αμαρτίας αποβλέποντας παράλληλα στο μισθό και την βασιλεία των ουρανών που θα κέρδιζε από το Θεό παρά στα προσωρινά πλούτη των Αιγυπτίων.

3. Εξ. 34,28 (“ην εκεί Μωυσής εναντίον Κυρίου τεσσαράκοντα ημέρας και τεσσαράκοντα νύκτας· άρτον ουκ έφαγε και ύδωρ ουκ έπιε· και έγραπεν επί των πλακών τα ρήματα ταύτα της διαθήκης, τους δέκα λόγους”).

4. Δευτ. 9,9 (“αναβαίνοντός μου εις το όρος λαβείν τας πλάκας τας λιθίνας, πλάκας διαθήκης, ας διέθετο Κύριος προς υμάς. και κατεγινόμην εν τω όρει τεσσαράκοντα ημέρας και τεσσαράκοντα νύκτας· άρτον ουκ έφαγον και ύδωρ ουκ έπιον”).

5. Γεν. 2,15-17.

6. Ιερεμίου Φούντα Αρχιμανδρίτου, Ερμηνεία Παλαιάς Διαθήκης: Τόμος 1 - Γένεσις, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήναι 2004.